

Sveriges universitets- och högskoleförbund
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

Universitetskanslersämbetet
remiss@uka.se

Yttrande över rapporten Kvalitetssäkring av forskning

SUHF har anmodats lämna synpunkter på UKÄ:s rapport *Kvalitetssäkring av forskning. Rapportering av ett regeringsuppdrag* (2018:2 R) och dess slutsatser senast den 29 juni 2018. Detta yttrande är utarbetat av SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor bland annat utifrån synpunkter som framkom på SUHF:s seminarium den 14 maj.

SUHF vill inledningsvis betona att det är viktigt att ha i åtanke att uppdraget som rapporten beskriver är att granska lärosätenas kvalitetssystem för forskning och inte forskningens kvalitet i sig.

Nedan följer SUHF synpunkter i anslutning till UKÄ:s huvudpunkter i kapitlet **Bedömningar och fortsatt utvecklingsarbete**.

UKÄ: Huvudansvaret för att forskningen håller hög kvalitet vilar på lärosätet och UKÄ:s uppgift är att, genom sina granskningar, säkerställa att lärosätet tar detta ansvar och främjar hög forskningskvalitet.

SUHF instämmer. Det är centralt att UKÄ:s granskningar värnar lärosätenas autonomi och forskningens frihet. I detta sammanhang vill SUHF nämna att generellt bör uppföljning av politiska mål inte ingå i det nationella kvalitetssystemet utan ske i annan ordning.

Vidare menar SUHF att utgångspunkt för granskningen bör vara hur väl lärosätets kvalitetssäkringssystem för forskning understödjer realiseringen av lärosätets egna mål tillsammans med högskolelagens kap 1:3-4 och 6.

UKÄ: Granskning av forskningens och utbildningens kvalitetssäkring bör ske inom ramarna för komponenten granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

SUHF instämmer men med följande kommentarer:

Hänsyn bör tas till att det i detta fall gäller granskning av kvalitetssystem för forskning. Detta är överordnat en önskan om enhetlighet och integrering till den nuvarande komponenten om granskning av kvalitetssystem för utbildning. Utgångspunkten kan vara att likartade bedömningsområden ska eftersträvas, men ändamålsenlighet i relation till varje delkomponent är viktigast.

Det är viktigt att fortsatt noggrant utreda hur granskning av lärosätenas kvalitetssystem gällande forskning ska genomföras. Detta innebär bl a att det inom forskning redan finns ett mycket etablerat internationellt system för extern kvalitetssäkring.

Sveriges universitets- och högskoleförbund
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

SUHF menar att det är mycket viktigt med god förberedelse för denna typ av utvärdering. Det är också viktigt att pilotprojekt genomförs innan skarpa granskningar genomförs. Det är likaledes mycket viktigt att påminna om att syftet med pilotprojekt är att ha god tid och möjlighet att förbättra metod och anvisningar inför en skarp utvärdering.

Forsknings- och utbildningsverksamhet samverkar på många sätt men följer samtidigt delvis olika processer vilket bör tas hänsyn till vid en granskning av kvalitetssystem. Lärosätena måste därför tillåtas att ha olika system för kvalitetssäkring av forskning och utbildning.

Det bör vara en öppen fråga huruvida granskning av kvalitetssystem för utbildning respektive för forskning ska genomföras samtidigt eller vid olika tillfällen.

UKÄ: UKÄ ser positivt på framtagandet av ett nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning

SUHF instämmer i att om det ska utarbetas ett nationellt ramverk så är det lärosätena som ska utarbeta ett sådant. Ett fastställande av ramverk bör föregås av en noggrann analys av potentiella för- och nackdelar. Det behöver också klargöras hur ett ramverk skulle förhålla sig till UKÄs bedömningsområden.

UKÄ: Jämställdhet är en viktig kvalitetsfråga som bör granskas inom ramarna för uppdraget att kvalitetssäkra forskning.

SUHF tycker inte att jämställdhet ska utgöra ett separat bedömningsområde. Jämställdhet bör behandlas integrerat där jämställdhet inverkar på forskningens kvalitet.

Jämställdhet är generellt sett ett viktigt mål som både omfattas av lärosätena själva och omfattas av högskolelagen, men det finns andra och lämpligare former för uppföljning av lärosätenas jämställdhetsarbete.

UKÄ: Ett student- och doktorandperspektiv bör inkluderas i granskningen av forskningens kvalitetssäkring.

SUHF instämmer.

UKÄ: Forskningens samverkan och forskningens nyttiggörande bör inkluderas i granskningen av forskningens kvalitetssäkring.

SUHF menar att samverkan inte ska granskas separat utan i relation till forskning och utbildning. SUHF vill dock betona att det inte är "arbetslivsperspektivet" som behöver granskas i relation till forskningens kvalitetssäkring utan snarare hur forskningens relevans/ nyttiggörande säkerställs i lärosätenas kvalitetssystem.

Sveriges universitets- och högskoleförbund
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

UKÄ: UKÄ:s granskningar av forskningens kvalitetssäkring bör bygga på såväl kvantitativa som kvalitativa underlag SUHF instämmer inte.

SUHF vill betona att vad gäller kvantitativa underlag/indikatorer ska granskningen enbart handla om lärosätets analys av och förhållningssätt till kvantitativa uppgifter. Syftet är ju att granska lärosätenas kvalitetssäkring av forskning, inte forskningskvalitet i sig.

De indikatorer som Vetenskapsrådet har identifierat har som syfte att följa upp forskningspolitiska mål på nationell nivå och all annan användning kräver stor eftertanke.

UKÄ: Granskning av forskningens kvalitetssäkring bör göras av oberoende bedömargrupper bestående av sakkunniga från högskolesektorn samt representanter för studenter, doktorander och arbetsliv

SUHF instämmer vad gäller att bedömare av forskningens kvalitetssäkring i huvudsak bör vara sakkunniga med god kännedom om forskning och kvalitetssäkring av forskning. Vi vill betona att begreppet *arbetsliv* kan vara problematiskt då det snarare handlar om kompetens för att bedöma kvalitetssystemets förmåga att fånga upp forskningens relevans och nyttiggörande.

Att i huvudsak använda olika bedömargrupper för kvalitetssäkring av forskning och utbildning är att föredra eftersom det delvis är olika kompetenser som är nödvändiga och att bedömningsområdet annars blir orimligt omfattande. Om någon eller några bedömare anses ha tillräcklig kompetens för att delta i båda granskningarna är detta av godo och bör utnyttjas så att det blir visst överlapp mellan bedömargrupperna.

UKÄ: En fördjupad granskning av forskningens kvalitetssäkring bör utgöra del av den granskning UKÄ genomför i syfte att säkerställa att lärosätenas kvalitetssäkringsarbete förmår fånga upp eventuella brister samt främjar hög kvalitet i forskning

SUHF instämmer.

UKÄ: Den granskning av forskningens kvalitet som sker vid lärosätet ska vara systematisk och leda till kvalitetshöjande åtgärder

SUHF instämmer med tillägg av följande kommentar: Även om systematik är viktig, får det inte tolkas som att kvalitetssäkring behöver ske på samma sätt från gång till gång, eller mellan ett lärosätes olika delar. Hänsyn måste tas till kvalitetskulturen. Forskningens förnyelse är en viktig kvalitetsdimension av samma vikt som upprätthållande av kvaliteten på redan etablerad forskning. Om UKÄ:s granskningar ensidigt betonar åtgärdande av brister snarare än utveckling baserat på nytänkande, kan det påverka lärosätenas inre arbete i negativ riktning.

Sveriges universitets- och högskoleförbund
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

UKÄ: Ett negativt utfall i UKÄ:s granskning av forskningens kvalitetssäkring kan leda till ett utökat antal utvärderingar på forskarutbildningsnivå.

SUHF instämmer inte. Sanktioner mot forskarutbildningen är inte relevant kopplat till kvalitetssystem för forskning.

SUHF vill under denna punkt även påpeka att frågan om ”betygsskalor” inte diskuteras i UKÄ-rapporten. SUHF anser att det är mer positivt ur ett utvecklingsperspektiv med en kvalitativ återkoppling med rekommendationer och förbättringsförslag, än ett förenklat omdöme så som ett betygssystem skulle innebära.

Avslutning och fortsatt utvecklingsarbete

SUHF menar att UKÄ i sitt fortsatta metodutvecklingsarbete bör tillvarata de goda internationella exempel som lyfts fram i rapporten.

SUHF vill avslutningsvis återigen understryka behovet av att modellen för granskning av forskningens kvalitetssystem inte blir alltför präglad av motsvarande modell för utbildning.

SUHF välkomnar fortsatta dialoger.

Utöver ovan angivna synpunkter hänvisar vi till vad våra medlemmar anför i sina remissvar.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
Generalsekreterare